

6. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини ХІХ ст. / М. Загайкевич. – К. : вид. АН Української РСР, 1960. – 190 с.
7. Ігнатова Л. П. Тенденції розвитку музичної культури Волині наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.01 / Ігнатова Лариса Петрівна. – К., 2006. – 219 с.
8. Кирчів Р. Фольклор українського Полісся / Р. Кирчів // Із фольклорних регіонів України. Нариси й статті. – Львів, 2002. – С. 214–262.
9. Колесса Ф. Огляд пісенних форм української народної поезії / Ф. Колесса. – Музикознавчі праці. – К. : Наукова думка, 1970. – 592 с.
10. Кондратович О. Калиновий квіт Полісся / О. Кондратович. – Луцьк : «Надстир'я», 1992. – 88 с.
11. Кондратович О. Калиновий квіт Полісся. Пісенні скарби краю / О. Кондратович. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2007. – 248 с.
12. Кондратович О. Кримно і Брониця: минувшина та сьогодніня / О. Кондратович. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2011. – 176 с.
13. Кондратович О. Народний календар Волинського Полісся від свята до свята / О. Кондратович. – Луцьк : Волин. обл. друкарня, 2009. – 198 с.
14. Ошуркевич О. Пісні з Колодяжна. Фольклорний збірник / О. Ошуркевич. – Луцьк : «Надстир'я», 1998. – 152 с.
15. Під зорями новорічними: традиційні щедрівки, рядження / [фольк.-етногр. зап. О. Ошуркевича]. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2009. – 100 с.
16. Пісні Волині й Полісся. Наш роде хороший... Випуск 1 / [упор. П. В. Клекоцюк, О. І. Коменда]. – Луцьк : ВМА «Терен». – 216 с.
17. Різдвяний вертеп на Волині. Вид. 2-ге, доп. і уг. / [зап. текстів, упор. і вступ. ст. О. Ошуркевича]. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2009. – 72 с.
18. Супрун-Яремко Н. О. Весняний дитячий фольклор Південно-західної Волині / Н. О. Супрун-Яременко // Музикознавчі праці. Зб. наук. статей. – Рівне : видавець О. Зень, 2010. – 574 с.: нот., світлини.

УДК 78.03:316

Л. Л. СТЕЦЬ

РУЙНАЦІЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ПІД ВПЛИВОМ ЗАХІДНОЇ РОК-МУЗИКИ

У статті піднімається одне із найбільш актуальних питань сучасності – вплив продукції рок-музичної індустрії на покоління молодих людей та приводяться конкретні зразки цього впливу.

Ключові слова: західна рок-музика, руйнація духовних цінностей, сучасна молодь, сатанізм.

Л. Л. СТЕЦЬ

РАЗРУШЕНИЕ ДУХОВНЫХ ЦЕННОСТЕЙ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ ПОД ВЛИЯНИЕМ ЗАПАДНОЙ РОК-МУЗЫКИ

В статье поднимается один из самых актуальных вопросов современности – влияние продукции рок-музыкальной индустрии на поколение молодых людей и приводятся конкретные образцы этого влияния.

Ключевые слова: западная рок-музыка, разрушение духовных ценностей, современная молодежь, сатанизм.

DESTRUCTION SPIRITUAL VALUES OF TODAY'S YOUTH INFLUENCED BY WESTERN ROCK MUSIC

The article raises one of the most pressing issues of our time – the impact of production rock music industry for a generation of young people and provides specific examples of this influence.

Key words: *Western rock music, the destruction of spiritual values, the modern youth, Satanism.*

Цивілізаційний розвиток, який супроводжувався проголошенням пріоритету ренесансного Розуму, секуляризацією культури, розкриттям інтелектуальних здібностей людини, вказує, що культура вступила в період глобального переходу. Він сутнісно відрізняється від традиційного поняття культури, характеризується змінами таких атрибутивних складових, як духовний світ людини, її психіка, менталітет, система цінностей, тобто всього поля людської екзистенції. Дехто з науковців називає цей перехід пост-культурою. На думку В. Бичкова, пост-культура означає «подобу» культури, що виростає з неї і поки що маскується під неї, яка інтенсивно витісняє її в сучасній цивілізації і відрізняється від культури своєю сутністю. Точніше відсутністю такої. Пост-культура – це ніби-культурна діяльність (включаючи її результати) покоління людей, що свідомо відмовилися від Великого Іншого як трансцендентного центру Універсуму і прагнуть будувати щось в культурно-цивілізаційних полях з орієнтацією тільки і виключно на свій розум. З позиції культури пост-культура постає культурою з порожнім центром, як би такою оболонкою культури, під якою – порожнеча. Безперечно, що зазначена ситуація спостерігається у всіх проявах людської життєдіяльності, особливо в мистецькій сфері загалом та музичному мистецтві зокрема. Більше того, саме в середовищі молодіжного музикування, так званій рок-музиці, виникає загроза не лише руйнації цього середовища, але і його існування.

Актуальність обраної теми обумовлюється її недостатньою вивченістю, на що вказує і аналіз літератури. Увагу дослідників привертала найчастіше різні аспекти рок-культури як явища в межах контркультури або молодіжних субкультур: І. Набок, А. Запесоцький, О. Зінкевич [3], Л. Васильєва [2]; як основні духовні пріоритети студентської молоді [5]; як актуалізація класичної традиції [6]; як типологізація молодіжних субкультур [1]; як своєрідний ресурс духовності [4].

Метою нашої статті є показ руйнівного впливу західної рок-музики на духовні цінності сучасної молоді.

Музика як одна із найбільш виразних форм мистецтва своїм ритмом, мелодією, гармонією, динамікою, різноманітністю звуків, тембрів, нюансів передає нескінченну гаму почуттів та настроїв. Чергування деяких ритмів на певній звуковисотній частоті здатне проникати, мінаючи свідомість, в глибини самої душі, створюючи відповідний настрій людини. Дослідники вже давно звернули увагу на те, що музика здатна викликати в людини певні надприродні переживання, спонукаючи її до тих чи інших дій. Відомо, що ще у древніх віруваннях, які були тісно пов'язані з окультизмом і магією, вміло оперували музикою як своєрідним чинником маніпулювання людською свідомістю. Саме тому єгипетські жреці, індійські йоги, тибетські лами свідомо використовували її у своїх мантрах, заклинаннях, створюючи атмосферу, здатну проникати у світ потойбічних духів.

Небезпечна межа в музиці часто-густо чітко не проглядається, тому вплив її на поведінкову сферу сучасної людини рідко стає предметом дискусії, особливо в сучасних засобах масової інформації, адже комерційний успіх понад усе, тим паче, що ця музика, на перший погляд, є такою безневинною і безпечною.

Актуальність теми продиктована ще й тим, що музика в житті молоді людини займає одне з домінуючих місць. З відкриттям кордонів до нас хлинув потік західної культури і, як показує реальність, знайшла багато своїх прихильників. Не знаючи англійської мови, вони не задумуються над змістом і впливом тексту на свою свідомість і підсвідомість. Сучасна рок-

музика, подібно до древньої, має здатність проникати в глибинні пласти людської свідомості, впливаючи на її життєздатність. Рок-музика, часто в поєднанні з наркотичними речовинами, є особливо сильнодіючим засобом впливу на свідомість людей. Деякі із рок-музикантів відверто зізнаються, що отримують «відкриття» від певної сили, яка контролює їх зсередини. Гітарист «Rolling Stones» Кіс Річард ще в 70-х роках минулого століття заявив, що пісні у них виходять самі собою, музикантам достатньо лише, підкорившись, відкритися силі, яка їх диктує. Відомий гітарист Джиммі Хендрікс поділився своїм відкриттям про те, що за допомогою музики можна гіпнотизувати людей, впливаючи на їх підсвідомість.

Композитор Кирил Скотт, вивчаючи теософію з ціллю використання окультизму в музиці, вважає, що перед людьми, посвяченими в таємниці спіритизму, лежить велике завдання. На його думку, воно заключається у використанні музики як окультичного медіуму, через який можна вводити слухачів у потрібний психічний стан для встановлення контакту зі світом духів. Описуючи своє особисте натхнення, Джон Ленон пояснював цей стан як подібний до одержимості, ніби психоз чи стан медіуму. Літл Річард відчував цей стан як силу тьми, а Джим Моррісон називав духів, які оволодівали ним і змушували на їх честь складати вірші [3, с. 34].

Винахідливість популярної зірки року Джонні Мітчела, за його словами, приходила до нього від духу на ім'я Арт. Він настільки залежав від нього, що ніяка сила при звертанні до нього не могла зупинити Мітчела. Такі залежності виходять далеко за межі поодиноких випадків. Фанні Прайдгон, подруга суперзірки Хендрікса, згадувала, як Хендрікс завжди говорив, що біс чи щось подібне знаходилось в ньому, і він не мав ніякого контролю над собою... Пісні самі лились з нього. Еліс Купер, один із представників психоделічного і бруталного року, не раз зізнався в інтерв'ю про те, що публіка прагне, щоб заволодіти нею як своєю жертвою... Володіти публікою саме таким чином – захоплююче відчуття, яке приносить масу задоволення.

Менеджер групи «Rolling Stones» висловлювався, що рок-музику можна порівняти із сексуальним задоволенням.

У наш час відвертий сатанізм вже не приховує свого обличчя. Ще кілька десятиріч тому все, пов'язане з ним, було значною мірою латентним, тобто таємним. Але в останні роки він все частіше заявляє про себе без будь-яких прикрас. Після заснування першої сатанинської церкви у Сан-Франциско і проголошення минулого століття «століттям поклоніння сатані», окультизм і магія ще більш впевнено стали появлятися на рок-сцені перед громадськістю. Багато рок-груп свідомо вибирають собі сатанинські назви і символіку. Наприклад, назва рок-групи «AC/DC», що означає «постійний струм, змінний струм», часто розшифровується прихильниками групи як «Антихрист/ смерть для Христа». Члени групи «Blak Sabbath» люблять називати себе «диявольськими шанувальниками року». Можна наївно думати, що назва групи «KISS» говорить про поцілунок, але насправді вона розшифровується «Королі на службі у сатани» [7, с. 46].

Відповідно до назв згаданих груп звучать і назви їхніх хітів: «Автострада в пекло» – інтернаціональний гімн і так звана формула віри шанувальників хард-року; «Пекельні дзвони», «Число звіра», «Симпатія до сатани». «Прохання до його сатанинської величності» – пісня, яка стала чимось на кшталт гімну американської секти сатаністів.

Англійська антихристиянська хардрок-група «Blak Sabbath» стала прототипом так званого «окультичного року». У своїх піснях і символіці музиканти використовують елементи окультизму (магія, спіритизм, відвертий чи прихований сатанізм).

Художнє оформлення компакт-дисків – у тому ж напрямі. На обкладинці першого ж альбому вищезгаданої групи, який був випущений ще у 1970 році, зображений перевернутий хрест. Символом альбому під назвою «Субота, кривава субота», який вийшов дещо пізніше, стало число 666. Обкладинка платівки «Операція на мозку» – це робота інспірованого злими духами художника-сюрреаліста Х. Гігера, який прославився своїми ілюстраціями із зображенням потворних живих істот, що затаїлись у глибинах землі і морів, аби у свій час остаточно знищити людство і остаточно заволодіти світом. На обкладинці диску «Чорна субота – роздуми» можна прочитати: «Нещасний божевільний, що тримаєш в руках цей диск, знай, що

тепер твоя душа швидко з'єднається з пекельним ритмом, сатанинською силою цієї музики. Музичний укус тарантула примусить тебе танцювати – безперестанку, без відпочинку» [7, с. 5].

На обкладинці сольної платівки Ронні Джеймса Дно під назвою «Holy Diver» (1983) серед нереального пейзажу зображений Люцифер, який вітає покупця сатанинським феєрверком. Він тільки-що кинув у бурхливе море зв'язану ланцюгами людину, у якій неважко розпізнати священика. Здавалося б, що може бути більш красномовним такого візуального коментаря внутрішнього змісту дисків.

Програвання платівок у зворотньому напрямі, яке неможливе на звичайній апаратурі – це метод передачі таємних послань окультного, сатанинського та відвертого богохульного змісту. Зашифровані таким чином символи можна зустріти у багатьох видах музичних жанрів – від софт-поп до блек-металу. Тільки переконаний антихристиянин може відтворювати на сцені та оспівувати немислимі збочення, які пропонують своїм шанувальникам деякі рок-зірки. Ось деякі приклади: «The Beatles» – «Вбий мене, мрець» – мається на увазі Ісус Христос; ще в 1966 році Джон Ленон висловлювався, що його група витисне християнство і з часом стане популярнішою, ніж Христос [7, с. 28]; «Bruce Springsteen» – «О Христос, ти – бруд і сміття»; «Queen» – «Все чого я бажаю, це магія»; «KISS» – «Сатана, сатана, сатана, він – бог, бог»; «ELO» – «Він огидний, проклятий Христос» [8, с. 30].

Культура року відверто пропагує всі найнижчі інстинкти і почуття, відкрито виражає свою ненависть до християнської моралі і до християнства загалом. Багато рок-музикантів навіть не приховують своїх окультних намірів. Нікі Сікс в своєму концерті «Shout at the Devil» відверто на сцені користується пентаграмами з вістрям вниз, черепами, що зображують голови рогатого козла, перевернутими хрестами та іншою символікою» [7]. У любителів важкого металу також можна побачити наявність символів, перерахованих вище. Мік Джаггер, соліст групи «Rolling Stones», заявляє, що він навмисне виставляє себе як втілення сатани [3, с. 12]. Під час прем'єри однієї з пісень він розірвав на своїх грудях одяг, демонструючи величезне татування, що зображує диявола. Група «Rolling Stones» неодноразово зверталась до цієї ж тематики. В 1967 році була видана платівка під назвою, що в перекладі означає: «Бажання їх сатанинської величності». Мік Джаггер, соліст групи, зізнався, що Антон Ла Вей, засновник сатанинської церкви в Америці, інспірував групу на випуск цієї платівки. Назва альбому «Get Yer Ya-Ya's Out», 1970 запозичена із фрази, яка вживається в культурі Вуду. В одній з пісень можна почути навіть викрики одержимого [8].

Соліст групи «Queen», яка доклала максимум зусиль, щоб стати скандальною, не раз підкреслював, що він на сцені диявол [3, с. 21]. Тексти пісень цієї групи являють собою суцільний спектр – від оспівування сексуальних збочень до богохульств і «свободи» гомосексуалізму.

Один із зірок року Девід Боуї в 1978 році відверто заявив, що рок – завжди був диявольською музикою [7]. Зі слів Джеммі Пейджа, гітариста рок-групи «Led Zeppelin», основу їх концертів складають посилене звучання та повторюваність тексту і ритму. У них багато спільного з трансцендентною музикою Марокко, яка носить магичний характер. Ціллю музикантів є енергія, для досягнення якої необхідно з'єднатись з джерелом магичної сили, хоч це і носить небезпечний характер [7].

На великих концертах рок-музики, зірки якої набирають в Німеччині до 60 тис., а в деяких інших країнах до 100 тис. молодих людей, богохульство набирає все більшого розмаху. Деякі зірки оспівують не тільки хтивість, наркотики, насилля, смерть, але й пропагують сценки, безпосередня ціль яких – зневажити Бога. Подібних аналогів в історії людства ще не було – тут змішується сатанинське з божественним, релігійним, пропонуючи молодим людям отруту, яка розсіюється в їхньому розумі успішніше, ніж через фільми, мюзикли і театральні постановки.

Відомо, що рок-музика з самого початку була бунтарською і повстала проти авторитету батьків і суспільства. Зараз же деякі з нових груп року відкрито закликають до заперечення принципів моралі і християнських законів. Пол Кантер в журналі «Jesse Starship» пише, що мета нової музики – збільшити різницю між поколіннями, роз'єднати дітей з їх батьками» [3, с. 3]. Нікі Сікс з групи «Montly Crye» заперечує, що їхні концерти прославляють сатану. Вони направлені на заперечення всякого авторитету – батьків, вчителів і ін. [3, с. 6].

Тільки переконаний антихристиянин може відтворювати на сцені немислимі збочення, подібні до тих, які пропонують своїм шанувальникам деякі рок-зірки. Група «Blak Sabbath» під час своїх виступів здійснює чорні меси, молитви дияволу і культу чаклунів. Джин Симонс з групи «KISS» демонструє свою зацікавленість канібалізмом. Кінг Раймонд, лідер групи «Merciful Fate», обурений тим, що люди не можуть зрозуміти, для чого приносять в жертву дітей. Метою Оззі Осборна – «Улюбленця Люцифера», як назвав його один із музичних журналів, стало «покращення» своєї окультної репутації, що принесло йому золотий платиновий «дощ» за декілька мільйонів проданих дисків. Під час своїх виступів Осборн відкушував голови пташкам, представляючи себе вампіром.

Американська поп-зірка Принц Роджерс Нельсон як приклад оспівує вульгарні еротичні сцени, а після цього раптом зводить очі до неба, щоб запитати у своїх слухачів, чи вірять вони в Бога. Над головами присутніх сяє величезний неоновий хрест у той час, коли восьмеро рок-музикантів серед яскравих вогнів диско- і психо-ефектів займаються віртуозною магією.

Луїза Вероніка Чикконе (Мадонна), інтернаціональна суперзірка, секс-символ підлітків, які захоплено копіюють її вбрання і поведінку, включає в своє шоу відверті богохульні елементи: носить великі хрести або розп'яття, розстрілює з автомата зображення собору і т.ін. Псевдонім співачка також вибрала собі не випадково, ототожнюючи себе з Богоматір'ю. Здійснюючи свій тріумфальний круїз по стадіонах світу, вона стверджує, що має «покликання згори». На концерті в Петербурзі Мадонна звернулася до сексменшин не боїться самовираження. Під час виконання пісні вона продемонструвала напис на своєму тілі «No Fear» («Немає страху»), а також плакат з кольорами веселки – символом гейпарадів. На концерті в СК «Олімпійський» у Москві Чикконе виступила в підтримку скандальної панк-групи «Pussy Riot», яку громадськість засудила за вчинене хуліганство у храмі Христа Спасителя [7].

Ніна Хаген, рок-співачка, провела в Берліні разом із американською рок-зіркою Майклом Джексоном восьмигодинний концерт-марафон. Вона залюбки одягалася в чорний одяг і носила на шії хрести або розп'яття і співала «Я – обрана». На обкладинці платівки, що була випущена на початку 80-х років, Ніна Хаген зображена в образі Діви Марії з Немовлям Ісусом на руках. Це лише деякі непоодинокі приклади відвертої хули на Бога. Можна навести ще багато прикладів того, до яких наслідків може привести захоплення рок-музикою, хоч це, як правило, не усвідомлюється молоддю.

Дехто стверджує, що на молодь потрібно впливати тими засобами, на які вона найкраще реагує. Сьогодні стало популярним використовувати рок-музику в християнському середовищі. Але, як стверджують факти, рок-музика залишається рок-музикою незалежно від того, який зміст вона носить. Суть року – не стільки в тексті, скільки в музиці. Так звана «християнська» рок-музика не може розглядатись незалежно від походження та історії року взагалі.

Отож, продукція рок-індустрії масово споживається молоддю буквально скрізь – вдома, на прогулянках, у приватному чи міському транспорті посередництвом реклами, через інтернет, плеєри, мобільні телефони. Наслідки впливу такої музики сьогодні очевидні – це відсутність внутрішнього контролю над собою, агресія, бунтівний, активно антиавторитарний настрій, статева нестриманість, руйнування совісті і особистості загалом. Піднята проблема не вирішується однією статтею. Вона повинна стати своєрідним закликком до об'єднаних масових зусиль над подоланням спільної загрози. Наші дослідження продовжуються, і наступні результати будуть висвітлені в подальших студіях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабенко Н. Б. Типологізація молодіжних субкультур в сучасній Україні / Н. Б. Бабенко // Молодь у сучасному світі : філософ.-культур. виміри. Зб. мат. Міжнар. наук. конференції, К., 26–27 березня 2009 р. – К. : Видавн. центр КНЛУ, 2009. – С. 327–330.
2. Васильєва Л. Два аспекти соціального функціонування рок-музики / Лариса Васильєва // Мистецтвознавчі записки : Зб. наук. праць. – Вип. 8. – К. : Міленіум, 2005. – С. 106–111.
3. Запесоцкий А. С. Это непонятная молодежь: проблемы неформальных молодёжных объединений / А. С. Запесоцкий, А. П. Файн. – М. : Профиздат, 1990. – 187 с.

4. Ігнатова Л. П. Ресурс духовності: молодіжна рок-культура / Лариса Ігнатова, Софія Петлій // Молодь у сучасному світі : філософ.-культур. виміри. Зб. мат. Міжнар. наук. конференції, К., 26–27 березня 2009 р. – К. : Видавн. центр КНЛУ, 2009. – С. 396–400.
5. Мартиненко Л. Б. Основні духовні пріоритети студентської молоді: напрями трансформації / Л. Б. Мартиненко // Молодь у сучасному світі : філософ.-культур. виміри. Зб. мат. Міжнар. наук. конференції, К., 26–27 березня 2009 р. – К. : Видавн. центр КНЛУ, 2009. – С. 333–337.
6. Мізіна Л. Б. Актуалізація класичної традиції в контексті сучасної молодіжної культури / Л. Б. Мізіна // Молодь у сучасному світі : філософ.-культур. виміри. Зб. мат. Міжнар. наук. конференції, К., 26–27 березня 2009 р. – К. : Видавн. центр КНЛУ, 2009. – С. 330–333.
7. Фоминенко С. Психоделическая музыка. Краткий обзор. – [Электронный ресурс] / С. Фоминенко. – Режим доступа до джерела: // <http://aboutlevshinov.narod.ru/Fominenko2.html>.